

Motion till riksdagen 2005/06:So370

av Peter Danielsson (m)

Systembolagets försäljningsmonopol

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla Systembolagets detaljhandelsmonopol.

Motivering

Rätt brukat kan alkohol ge människor ökad livskvalitet. Samtidigt vet vi att alkoholmissbruk förorsakar stort mänskligt lidande. Därför är det angeläget att skilja på bruk och missbruk av alkohol.

Bruk av alkohol har hundraåriga traditioner i Sverige och är en del av vår kultur. Det måste respekteras. Samtidigt måste vi finna nya vägar för att förebygga missbruk och hjälpa dem som drabbats. Alkoholmissbruk förorsakar stort mänskligt lidande och utgör en grogrund för kriminalitet. Därför måste arbetssätt och metoder bli mer träffsäkra med fokus på riskgrupper och dem som dricker mest. Kort sagt det behövs en ny modern alkoholpolitik, i viken fokus skiftas från dagens förbudsmentalitet och förmynderi till informationsinsatser samt målinriktade insatser mot riskgrupper, storkonsumenter och missbrukare. Dagens metod – att trakassera medborgarna i allmänhet – är bevisligen inte så framgångsrik.

Ett viktigt steg i en modern ny svensk alkoholpolitik är en avveckling av Systembolagets detaljhandelsmonopol. Det finns många skäl till varför Systembolaget bör avvecklas.

För det första har Systembolaget inte längre monopol på att leverera alkohol till svenskarna. Beräkningar tyder på att omkring hälften av all alkoholkonsumtion i Sverige inte säljs via Systembolaget. Privatimport, storskalig smuggling och hembränning konkurrerar med Systembolaget. Det enda detaljhandelsmonopolet i dag medför är krångel och merarbete för det absoluta flertal av befolkningen som brukar alkohol.

För det andra har Systembolaget uppgifter som är omöjliga att förena. Systembolaget skall å ena sidan minska tillgängligheten till alkohol, å andra

Fel! Okänt namn på

sidan skall de gå med vinst för att leverera pengar till staten, öka servicen och göra tillgängligheten större. Det går inte ihop!

För det tredje skulle sannolikt en avveckling av Systembolagets monopol medföra att den lagliga konsumtionen totalt sett skulle öka. Merparten av svenskarna vill trots allt vara laglydiga. Däremot är det inte troligt att det skulle leda till en konsumtionsökning för de egentliga riskgrupperna.

För det fjärde skulle de snedvridningar som monopolet innebär för övrig handel försvinna. I dag har etablering och placering av Systembolagsbutiker stor betydelse för utvecklingen av annan kommersiell service.

För det femte skulle tillgängligheten öka, särskilt på mindre orter. Plötsligt skulle det bli möjligt att köpa en flaska rödvin till ryggbiffen när man är i livsmedelsaffären.

För det sjätte skulle en avveckling av monopolet ge svenska öl-, vin- och spritproducenter möjlighet att sälja sina produkter vid fabriken, exempelvis vid studiebesök och provningar. Internationellt ses det som självklart, men i Sverige är det i dagsläget förbjudet.

De som förespråkar monopolet hävdar att det behövs för att hindra ett mer omfattande alkoholmissbruk. Det är inte sant. Det är fullt möjligt att bedriva en ansvarsfull alkoholpolitik med ett licensieringssystem. Sådana system används redan exempelvis i Storbritannien. Seriösa handlare licensieras och får därmed rätt att sälja alkohol under kontrollerade former. Naturligtvis är det viktigt att ett fungerande kontrollsystem upprättas, som exempelvis kontrollerar att licensinnehavarna inte säljer till minderåriga. Mot bakgrund av ovanstående anser jag inte att det finns skäl att behålla Systembolagets detaljhandelsmonopol.

Stockholm den 29 september 2005

Peter Danielsson (m)